הִלְכוֹת דְּבָרִים הַנּוֹהֲגִים בַּפְּעוּדָה סִימָן קע קעא

(מד) קָנַח מְקוֹם נְשִׁיקַת הַפֶּה מִשּׁוּם מְאוּס, וְלֹא תִּשְׁפֹּךְ מִשּׁוּם בַּל תַּשְׁחִית, אֲבָל אַחַר שְׁתִיַּת מַיִם שְׁפֹךְ מֵהֶם (מה) דָּרֶךְ שָׁם. הַגָּהָה: אַחַר כָּל אֲכִילָתְךָ אֱכֹל מֶלַח, וּלְאַחַר כָּל שְׁתִיָּתְךָ שְׁתֵה מַיִם, וּכְמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר לְקַמָּן סִימָן קע״ט (ס״ו). וְנִרְאֶה לִי דַּוְקָא שֶׁלֹּא הָיָה מֶלַח בְּפִת אוֹ בְּמַאֲכָלִים שֶׁאָכַל, וְכֵן שֶׁלֹּא שָׁתָה מַשְׁקֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַיִם, אֲבָל בְּלָאו הָכִי לֵיכָּא לְמִיחַשׁ. וְכֵן נוֹהֲגִין שֶׁלֹּא לְזָהֵר בַּאֲכִילַת מֶלַח וּשְׁתִיַּת מַיִם אַחַר הַסְּעוּדָה, מִטַּעַם שֶׁנִּתְבָּאֵר:

קעא שֶׁלֹּא לְנַהֵג בְּזִיּוֹן בְּאֲכָלִין. וּבוֹ ה׳ סְעִיפִים:

א בְּרָכוֹת נ׳ (ע״ב).

א א**עוֹשֶׂה אָדָם** (א) **צְרָכָיו** (ב) **בַּפַּת. וְהָנֵי מִלֵּי דְּלֹא מְמָאִיס בֵּיהּ,** (ג) **אֲבָל מִידֵי דְּמְמָאִיס בֵּיהּ,** (ג) (ד) * **לֹא. * הִלְכָךְ אֵין מַנִּיחִין עָלָיו בָּשָׂר חַי, וְאֵין מַעֲבִירִין עָלָיו** (ה) **כּוֹס מָלֵא, וְאֵין סוֹמְכִין בּוֹ הַקְּעָרָה** (ו) * **אִם הָיָא** (ז) **מְלֵאָה דָּבָר שֶׁאִם יִפֹּל עַל הַפַּת יִמְאַס, וְאֵין נוֹטְלִין הַיָּדַיִם בְּיֵינָן בֵּין חַי בֵּין מְזוּג אֲפִלּוּ נְטִילָה** (ח) **שֶׁאֵינָהּ צְרָכָהּ אֲכִילָה,** (ט) **וְאֵין זוֹרְקִין** (י) **הַפַּת מִשּׁוּם בְּזִיּוֹן אֲכָלִים. וּכְשֵׁם שֶׁאֵין זוֹרְקִין אֶת הַפַּת, כָּךְ אֵין זוֹרְקִין אֲכָלִין** (י) **הַנִּמְאָסִים עַל יְדֵי זְרִיקָה, אֲבָל מִידֵי דְּלֹא מַמְאִיס,** (יא) **כְּגוֹן אֱגוֹזִים וְרִמּוֹנִים**

בַּאֵר הֵיטֵב

א (ג) **לֹא.** וְדָבָר שֶׁהוּא צְרָךְ הָאָדָם אוֹ לִרְפוּאָה לֵיכָּא בְּזוּי וּמַהַאי טַעְמָא נוֹטְלִים לַיָּדַיִם בְּמַשְׁקִין אִי לֵיכָּא מַיִם. מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן) עַיֵּן שָׁם: (ב) **הַפַּת.** אֲפִלּוּ לֹא מַמְאִיס בְּכָךְ. בַּ״ח (ס״א). כְּשֶׁרוֹאִים אֲכָלִים מֻנָּחִים עַל הָאָרֶץ אָסוּר לֵילֵךְ וּלְהַנִּיחָם, אֶלָּא צָרִיךְ לְהַגְבִּיהָם, מִטַּעַם דֶּרֶךְ כ׳ (ע״ב). מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א):

בְּאוּר הֲלָכָה

א * **לֹא.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ד) בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ וְדֶרֶךְ הָעוֹלָם לַעֲשׂוֹת כֵּן וְכוּ׳, כֵּן מוּכָח מִסְּגִיָּא דְּמַהוּ לְפָעֵל זַיְתִים שֶׁהֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״א) לְקַמָּן שָׁאְרוּ חַזַ״ל (שבת נ״), וְאַף דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁם תַּרֵץ מִשּׁוּם דְּאָפְשָׁר בְּבוֹרִית, הוּא דָּחוּק, דְּהָא מַתָּר אָדָם לָסוּךְ בְּשָׂמָן וְלֹא אִסְרִינַן מִשּׁוּם דְּאָפְשָׁר בְּבוֹרִית, וְעַל כָּרְחָךְ דְּמִשּׁוּם שֶׁדֶּרֶךְ הָעוֹלָם כֵּן שָׁרִי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּפְצִיעַת זַיְתִים אַף שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹכָן שֶׁמֶן אֵין דֶּרֶךְ הָעוֹלָם לָסוּךְ בְּפֵרוֹת. וּלְפִי כָּל זֶה אֵין לָנוּ מָקוֹר לְדִבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁכָּתַב דְּדָבָר שֶׁהוּא צְרָךְ הָאָדָם לֵית בֵּיהּ מִשּׁוּם הָפְסֵד אֲכָלִין, וְאַדְרַבָּה הַמְעַיֵּן בְּדִבְרֵי הַפּוֹסְקִים בְּסִימָן זֶה יִרְאֶה דְּאָסוּר לִטֹּל יָדַיִם בְּמַשְׁקֶה מִשּׁוּם הָפְסֵד אֲכָלִין, וְלָאו בְּשׁוּפְטָנֵי עָסְקִינַן דְּיִשׁ לְמַשְׁקֶה הֵיכָא דְּיֵשׁ לוֹ מַיִם, וְעַל כָּרְחָךְ דְּכָל הֵיכָא דְּאֵין דֶּרֶךְ הָעוֹלָם לַעֲשׂוֹת כֵּן יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם הָפְסֵד אֲכָלִין בְּכָל גַּוְנֵי. וּמַה שֶּׁהֵבִיא מַהֲרַמְבַּ״ם (ברכות פ״ז ה״ט) דְּלֹא אָסוּר הָפְסֵד אֲכָלִין כִּי אִם דֶּרֶךְ בְּזִוי וּבְעִיטָה, הַמְעַיֵּן שָׁם יִרְאֶה דְּנְטִילַת יָדַיִם וּכְהַאי גַּוְנָא שֶׁהֲאֲכָלִין נִפְסָד מִקְרֵי דֶּרֶךְ בְּזִוי וּבְעִיטָה. וּלְפִי דִּבְרֵינוּ אֵין לָנוּ מָקוֹר שֶׁיִּהְיֶה מַתָּר לִטֹּל יָדַיִם בְּשָׂאר מַשְׁקִין אֲפִלּוּ אִי לֵיכָּא מַיִם, זוֹלַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁהֵבִיא הַמְחַבֵּר בְּסִימָן ק״ס סָעִיף י״ב וְעָלָיו רָמַז הַמָּגֵן אַבְרָהָם, וּכְבָר כָּתַבְנוּ שָׁם בְּבַאוּר הֲלָכָה (ד״ה ובשעת הדחק) שֶׁלֹּא נִמְצָא זֶה רַק בְּאוֹר זָרוּעַ (ח״א סי׳ ס), וְאַף הוּא לֹא כָּתַב שָׁם רַק בְּדֶרֶךְ שָׁמָּא וּמִטַּעַם אַחַר דְּאָפְשָׁר דְּלֹא חָיְישִׁינַן לְהָפְסֵד אֲכָלִין בְּשָׁעַת הַדְּחָק, וְצָרִיךְ עִיּוּן בְּכָל זֶה:

* **הִלְכָךְ אֵין מַנִּיחִין עָלָיו וְכוּ׳. וְהוּא הַדִּין עַל הָאֲכָלִין, דְּמֵימְאַסִי עַל יְדֵי זֶה וְאֵית בְּהוּ מִשּׁוּם הָפְסֵד אֲכָלִין. וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה** סוֹף סִימָן ש״נ **דְּאָסוּר לִגְרֹם לַאֲכָלִין שֶׁיִּאָסְרוּ בַּהֲנָאָה, כְּגוֹן לְתְלוֹת עַל הַמַּתִּים דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן אֹכֶל נֶפֶשׁ, דְּמַפְסִידָן עַל יְדֵי זֶה,** עַיֵּן שָׁם:

* **אִם הִיא מְלֵאָה וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ז). **וְרָאִיתִי בְּקִצּוּר מְגַדִּים** (מש״ז סק״ב) **שֶׁכָּתַב דְּנִרְאֶה לוֹ דַּוְקָא לִסְמֹךְ הַקְּעָרָה שָׁרֵי דְּצָרְךָ אֲכִילָה הִיא [וְרָצוֹנוֹ לוֹמַר כְּשֶׁאֵינָהּ מְלֵאָה], אֲבָל לַעֲשׂוֹת בּוֹ מְלֵאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרָךְ אֲכִילָה כְּגוֹן לִסְמֹךְ אֵיזֶה דָּבָר, אָסוּר,** דְּהָוֵי כְּמוֹ זְרִיקָה, עַיֵּן שָׁם. **וְלֹא נְהִירָא, דְּאִיתָא בְּרַשְׁבָּ״א** (ברכות נ: ד״ה ולענין) **בְּהָדְיָא דִּלְשְׁמוּאֵל שָׁרֵי לִסְמֹךְ קְעָרָה רֵיקָנִית, עַיֵּן שָׁם:**

אִם הַקְּעָרָה בְּתַחְתִּיתוֹ אֵינוֹ נָקִי וְיָמֵאס הַפַּת עַל יְדֵי זֶה: (ז) **מְלֵאָה וְכוּ׳.** אֲבָל כְּשֶׁאֵינָהּ מְלֵאָה שָׁרֵי לִסְמֹךְ, אַף דְּמִשְׁתַּמֵּשׁ בַּפַּת, דְּעוֹשֶׂה אָדָם כָּל צְרָכָיו בַּפַּת וְכַנַּ״ל. וְהוּא הַדִּין דְּמַתָּר לְכַסּוֹת בּוֹ כְּלִי [טור]: (ח) **שֶׁאֵינָהּ צְרָךְ אֲכִילָה.** דְּאִלּוּ בִּנְטִילָה לַאֲכִילָה בְּלָאו הָכִי אָסוּר לְכַתְּחִלָּה פּוֹסְקִים [עַיֵּן בְּסִימָן ק״ס סָעִיף י״ב], דְּאֵין נְטִילָה אֶלָּא בְּמַיִם, אֶלָּא אַף בָּזֶה שֶׁאֵינָהּ צְרָךְ אֲכִילָה אָסוּר מִשּׁוּם בְּזִיּוֹן הַיַּיִן, (ט) וְהוּא הַדִּין בְּשָׂאר מַשְׁקִין אָסוּר. וּבְשָׁעַת הַדְּחָק עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ק״ס סוֹף סָעִיף י״ב, וּבְבַאוּר הֲלָכָה שָׁם (ד״ה ובשעת הדחק): (ט) **וְאֵין זוֹרְקִין הַפַּת.** וּמְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומשמע לי) וּשְׂאָר פּוֹסְקִים דְּפַת חֲשִׁיבָא טְפֵי מִשְּׂאָר אֲכָלִין, וּבְדִידֵיהּ אָסוּר אֲפִלּוּ אִם לֹא נִמְאַס עַל יְדֵי זְרִיקָה, כְּגוֹן שֶׁזּוֹרְקוֹ עַל גַּבֵּי מָקוֹם נָקִי, דְּזִלְזוּל הוּא לַפַּת: (י) **הַנִּמְאָסִים עַל יְדֵי זְרִיקָה.** כְּגוֹן (ט) תְּאֵנִים וְכַדּוֹמֶה שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ כָּל צָרְכָּן שֶׁהֵם רַכִּים (י) וּמִתְמַעֲכִים עַל יְדֵי זְרִיקָה וְנִמְאָסִים: (יא) **כְּגוֹן אֱגוֹזִים וְכוּ׳.** שֶׁהֵם קָשִׁים וְאֵינָם מִתְמַעֲכִים. (יא) וּמְיֵרֵי שֶׁזָּרְקוֹ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כב (מד) **קָנַח מְקוֹם וְכוּ׳.** עַיֵּן לְעֵיל בְּסָעִיף ט״ז בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לז): (מה) **דָּרֶךְ שָׁם.** כְּדֵי לִשְׁטֹף הָרֹק שֶׁנִּגַּע דָּרֶךְ שָׁם. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְקַמָּן בְּסִימָן רל״א (סק״ה) מֵעִנְיְנֵי אֲכִילָה. יְזָהֵר מְאֹד שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל לֵב בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יט)]. כָּתַב אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כג) בְּשֵׁם שְׁלָ״ה (שער האותיות קדושת האכילה עמק הברכה ס״ד), יֵיטִיב לִבּוֹ בְּסְעוּדָתוֹ, אִם מְעַט וְאִם הַרְבֵּה יֹאכַל פִּתּוֹ בְּשִׂמְחָה. יֹאכַל הַטּוֹב וְהַמּוֹעִיל לוֹ לִרְפוּאָה, וְלֹא מַה שֶּׁעָרַב לוֹ לְפִי שָׁעָה. וְלֹא יִישַׁן סְמוּךְ לַאֲכִילָה, אֶלָּא יַמְתִּין אַחַר אֲכִילָה. וְעַיֵּן בְּרַמְבַּ״ם הִלְכוֹת דֵּעוֹת פֶּרֶק (ו׳) [ד׳] שֶׁהֶאֱרִיךְ בִּדְבָרִים אֵלּוּ וְהַנְהָגָתָן. גַּם הָאֱרִיךְ בִּשְׁלָ״ה (שם ס״ב) לְזָהֵר מֵרִבּוּי אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, אֶלָּא יֹאכַל וְיִשְׁתֶּה רַק לְהַעֲמִיד וּלְהַבְרוֹת אֶת גּוּפוֹ מְזֻמָּן לַעֲבוֹדַת הַנָּפֶשׁ, וּבְזֶה כָּל סְעוּדוֹתָיו הָוְיָן סְעוּדַת מִצְוָה. וְעַיֵּן שָׁם בְּאֵלִיָּה רַבָּה שֶׁהֵבִיא עוֹד כַּמָּה עִנְיָנִים הַנּוֹגְעִים בְּעִנְיָן זֶה:

א (א) **צְרָכָיו.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר צְרָךְ תַּשְׁמִישָׁיו וּכְמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר לְקַמָּן: **(ב) בַּפַּת.** וְכָל שֶׁכֵּן בִּשְׂאָר אֲכָלִין: **(ג) אֲבָל מִידֵי דְּמְמָאִים וְכוּ׳.** וַאֲפִלּוּ (ג) בִּשְׂאָר אֲכָלִין גַּם כֵּן אָסוּר: (ד) **לֹא.** וְאִם (ג) עוֹשֶׂה לִרְפוּאָה שָׁרֵי אֲפִלּוּ מְמָאִיס בֵּיהּ וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן שכ״ח סָעִיף כ׳, וַאֲפִלּוּ בְּלֹא רְפוּאָה אִם הוּא דָּבָר שֶׁהוּא צְרָךְ הָאָדָם (ג) וְדֶרֶךְ הָעוֹלָם לַעֲשׂוֹת בָּהֶאֱכָל צְרָךְ זֶה גַּם כֵּן שָׁרֵי, וּמִטַּעַם זֶה מְזֻלְפִין הַקַּרְקַע בְּיֵין וְסָכִין הַגּוּף בְּיַיִן וְשֶׁמֶן כַּמְבֹאָר בַּגְּמָרָא בְּכַמָּה דּוּכְתֵּי. אָסוּר לִפְצֹעַ זֵיתִים (ד) לִטֹּל יָדָיו בְּמֵימֵי הַיּוֹצְאִים מֵהֶם [שֶׁחֲזָקִים הֵם וּמַעֲבִירִים אֶת הַזֵּהָמָא], מִפְּנֵי שֶׁהַזֵּיתִים נִמְאָסִים עַל יְדֵי זֶה וְאֵיכָא הָפְסֵד אֲכָלִין [גְּמָרָא (שבת נ:)]: **(ה) כּוֹס מָלֵא.** שֶׁקָּרוֹב (ה) הַדָּבָר שֶׁיִּשְׁפֹּךְ עָלָיו וְיִמָּאֵס: **(ו) אִם הִיא וְכוּ׳.** וְגַם כֵּן (ו) מִטַּעַם הַנַּ״ל, (ז) וְכָל שֶׁכֵּן

א (ס) מְבֹאָר בַּפּוֹסְקִים: **(ג)** מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן): **(ד)** עַיֵּן בְּאוֹר הֲלָכָה (ד״ה לא): **(ז) הָעַתָּקְתִּי פֵּרוּשׁ הָרִי״ף** (שבת כג.) **וְהָרַא״ש שָׁם** (פ״ד סי׳ ט) **וּבְקָרֶךְ שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ** (ברכות פ״ו סי׳ לב), **וְהִשְׁמַטְתִּי פֵּרוּשׁ רַשִׁ״י** (שבת נ: ד״ה לפצוע) **[שֶׁמְּבִיאוֹ הַמָּגֵן אַבְרָהָם** (סק״א)] **שֶׁפֵּרַשׁ נְטִילַת הַשִּׁ״ס דְּאָסוּר לִפְצֹעַ זֵיתִים עַל הַסְּלַע כְּדֵי לְמַתֵּק מְרִירוּתוֹ, מִשּׁוּם דְּהַרְבֵּה רִאשׁוֹנִים חוֹלְקִים עָלָיו** [וְלָא הֲוָה הָרַמְבַּ״ן (שם ד״ה מהו) וְהָרַשְׁבָּ״א (שם ד״ה מהו) וְחִדּוּשֵׁי הָר״ן (שם ד״ה מהו) בְּשֵׁם הָרַא״ה וְרִיטְבָ״א (שם) וּמְאִירִי (ד״ה מוחר) וְתַלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה] **וּכְבִירָא לְהוּ דְּאֵין בְּזֵיתִי אֲכָלִין כְּמַה שֶׁנַּעֲשָׂה לְהָכְשֵׁר הָאֹכֶל עַצְמוֹ,** וּמָגֵן אַבְרָהָם בְּוַדַּאי לֹא רָאָם, וּלְפִיכָךְ מַשְׁוֶה לֵיהּ בְּפִלְגְּתָא: **(ס)** הָרַא״ה בְּהִלְכוֹת הָרִי״ף (ברכות נ:): **(ו)** הָרַא״ה (שם) [וְכֵן כָּתַב רַבֵּנוּ יוֹנָה (לו: ד״ה ואין סומכין) בְּפֵרוּשׁ הַבְּרַיְתָא] וְרִיאַ״ז בְּהִלְכוֹתָיו (שלה״ג אות ב) **וּבְשִׁטָּה מְקֻבֶּצֶת** (ד״ה ה״ג) דְּהַשְׁתָּא שָׁמָּא יִשְׁפֹּךְ, וְכֵן כָּתַב בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ב): **(ז)** עַיֵּן בַּבַּ״ח (ס״א): **(ס)** כֵּיוָן דְּהַשְׁתָּא מְשׁוּם דְּמִימְאַס, וְזֶה שֶׁיָּכוֹל אֲפִלּוּ בְּשָׂאר מַשְׁקִים: **(ע)** רַשִׁ״י (ברכות נ: ד״ה מידי) וְהוּבְּאָ בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומשמע לי): **(י) וְרָצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ זוֹרְקוֹ בְּמָקוֹם נָקִי אָסוּר:** **(יא)** בֵּית יוֹסֵף (ד״ה והא דפירש):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

וַחֲבוּשִׁים, שָׁרִי: **ב** [ב]לא יַשֵּׁב אָדָם עַל (ג) [ג] (יב) קֻפָּה מְלֵאָה תְּאֵנִים וּגְרוֹגָרוֹת, אֲבָל יוֹשֵׁב הוּא עַל עִגּוּל (יג) שֶׁל דְּבֵלָה אוֹ עַל קֻפָּה מְלֵאָה (יד) קְטָנִיּוֹת: **ג** [ג]מַתִּיר לָאֱכֹל דַּיְסָא (פְּרוּשׁ הַחִטָּה הַנִּקְלֶפֶת וּמְבֻשֶּׁלֶת) בְּפַת (טו) בְּמָקוֹם כַּף, (טז) וְהוּא שֶׁיֹּאכַל הַפַּת אַחַר כָּךְ, (יז) [ד]וְהַמְדַקְדְּקִים אוֹכְלִים בְּכָל פַּעַם שֶׁמַּכְנִיסִים לְתוֹךְ פִּיהֶם מְעַט מִן הַפַּת עִם הַדַּיְסָא. הַגָּהָה: וְהַנִּשְׁאָר מִן הַפַּת, (יח) אַחַר כָּךְ אוֹכְלִים הַגְּשָׁמִים, מִפְּנֵי (כא) שֶׁנִּמְאָסִים. אֲבָל (כב) לֹא גְּלוּסְקָאוֹת לְעוֹלָם: **ה** [ו]הַזּוֹרְקִים חִטִּים לִפְנֵי חֲתָנִים, צָרִיךְ לְהַזָּהֵר שֶׁלֹּא יִזְרְקוּ אֶלָּא (כג) בְּמָקוֹם נָקִי, (כד) וְגַם יְכַבְּדוּ אוֹתוֹ מִשָּׁם כְּדֵי שֶׁלֹּא יִדְרְסוּ עֲלֵיהֶם:

קעב מִי שֶׁהִכְנִיס אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין לְפִיו בְּלֹא בְּרָכָה. וּבוֹ ב' סְעִיפִים:

א [א]שָׂכָר וְהִכְנִיס מַשְׁקִין לְתוֹךְ פִּיו בְּלֹא בְּרָכָה, (א) בּוֹלָעָן (ב) * [ב]וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם (ג) בְּרָכָה (ו) רִאשׁוֹנָה. הַגָּהָה: (ד) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּמְבָרֵךְ (כ) עֲלֵיהֶם, (ה) וְכֵן נִרְאֶה עִקָּר (הרשב"א (נכלוס נ: ד"ה והמעיל) בשם הראב"ד

בֵּאוּר הַיטֵב

ב (ג) קֻפָּה. דְּוָקָא בְּקֻפָּה שֶׁל נְצָרִים שֶׁהִיא נִכְפֶּפֶת וְהָאֲכָלִין נִמְאָסוֹת, אֲבָל בְּקֻפָּה שֶׁל עֵץ שְׁאֵינָהּ נִכְפֶּפֶת, אֲפִלּוּ הָיוּ בְּתוֹכָהּ סְפָרִים מֻתָּר לֵישֵׁב עֲלֵיהֶם, וְכָל שֶׁכֵּן אֲכָלִים. בַּ"ח (ס"ב). וּבְתְשׁוּבַת רַמ"א (סי' לז) כָּתַב דְּאָסוּר לֵישֵׁב עַל תֵּבָה שֶׁהַסְּפָרִים בְּתוֹכָהּ.

וּבְיוֹרֶה דָּעָה סִימָן רפ"ב כָּתַב הַט"ז (סק"ד) דְּאִם הוּא קָבוּעַ בַּכֹּתֶל שָׁרִי, וְכֵן נוֹהֲגִין בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת אֶהָל יַעֲקֹב סִימָן א':

א (ו) **רִאשׁוֹנָה.** דְּוָקָא כְּשֶׁאֵין לוֹ מַשְׁקִין יוֹתֵר לִשְׁתּוֹת וְהוּא דְּחוּק לַמַּשְׁקִין הַלָּלוּ, אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ יוֹתֵר יִפְלֹט וְלֹא יַהֲנֶה בְּלֹא בְּרָכָה מִשּׁוּם מְעַט מַשְׁקִין. הֲרַאֲב"ד (ברכות פ"ח ה"ב) בַּ"ח (ס"א). עַיֵּן [שָׁם] בְּכֻנְסַת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"ד) וּבְיָד אַהֲרֹן (הגב"י):

(ג) **עֲלֵיהֶם.** עַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קס"ז סָעִיף ח' דְּאִם נִכְנַס לְתוֹכָם מְעַט מַיִם אוֹ יַיִן אֵינוֹ מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם, וְכֵן נִרְאֶה לְעִנְיַן הַלָּכָה.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [ג] **קֻפָּה.** עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה בִּנְקֻדּוֹת הַכֶּסֶף שָׁם, וְגַם אֲדוֹנִי אָבִי זְקֵנִי בִּכְתוֹר שׁוֹר בְּצֹרוּבִיבֵל דַּף ל' (ע"ב) הֵשִׁיג עַל הַט"ז מַרְשֵׁי"ד בְּגִשְׁרֵי דַּף ח' (ע"ב ד"ה רבי) וְתוֹסְפוֹת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּמָקוֹם נָקִי, דְּאִי לָאו הָכִי אָסוּר אֲפִלּוּ בָּאֱוֵזִים וּכְדִלְקַמִּיהּ בְּסָעִיף ד'. כְּשֶׁרוֹאִין אֲכָלִין מֻנָּחִים עַל הָאָרֶץ אָסוּר לֵילֵךְ וּלְהַנִּיחָם, אֶלָּא צָרִיךְ לְהַגְבִּיהָם, אִם לֹא בְּמָקוֹם דְּאִיכָּא לְמֵיחַשׁ לִכְשָׁפִים כְּגוֹן כִּפָּר שָׁלֵם [עַרוּבִין ס"ד (ע"ב)]. (יג) אִיתָא בִּגְמָרָא [תַּעֲנִית כ' (ע"ב)] דְּרַב הוּנָא סוֹבֵר מַאֲכַל אָדָם אֵין מַאֲכִילִין אוֹתוֹ לִבְהֵמָה [וְהוּא הַדִּין לְעוֹפוֹת], אָמְנָם בְּאֵלֶּיהָ רַבָּה (סק"א) מִסְתַּפֵּק אִם הַלָּכָה כְּרַב הוּנָא בָּזֶה. וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"א) (יג) שֶׁמְּצַדֵּד דְּאִם אֵין לוֹ דָּבָר אַחֵר לְהַאֲכִיל כִּי אִם מַאֲכַל אָדָם, לְכַלֵּי עַלְמָא מֻתָּר, וְאָפְשָׁר דְּמִשּׁוּם זֶה נוֹהֲגִין הָעוֹלָם הַתִּר לְהַאֲכִיל לְעוֹפוֹת פַּת: **ב** (יב) **קֻפָּה מְלֵאָה תְּאֵנִים.** דְּוָקָא (יד) בְּקֻפָּה שֶׁל נְצָרִים שֶׁהִיא נִכְפֶּפֶת וְהָאֲכָלִין מִתְמַעֲכִין וְנִמְאָסִין, אֲבָל שֶׁל עֵץ שָׁרִי: (יג) **שֶׁל דְּבֵלָה וְכוּ'.** שֶׁהֵם קָשִׁים וְאֵינָם מִתְמַעֲכִים [לְבוּשׁ]: (יד) **קְטָנִיּוֹת.** שֶׁאַף שֶׁהַקֻּפָּה הִיא מִנְּצָרִים, הַקְּטָנִיּוֹת בְּעַצְמָן קָשִׁים הֵם: **ג** (טו) **בְּמָקוֹם כַּף.** מְשׁוּם דְּעוֹשֶׂה אָדָם צָרְכָּיו בְּפַת הַיְכָא דְּלֹא מְמָאִיס לְהָאָדָם הַזֶּה בְּעַצְמוֹ שֶׁאֹכַל בּוֹ הַדַּיְסָא: (טז) **וְהוּא שֶׁיֹּאכַל וְכוּ'.** דְּלְאָדָם אַחֵר מְמָאִיס וְאִיכָּא הָפְסֵד אֲכָלִין: (יז) **וְהַמְדַקְדְּקִים וְכוּ'.** שֶׁחוֹשְׁשִׁים (טז) לְהִשְׁתַּמֵּשׁ מַעֲשֶׂה עַיִן בָּאֲכָלִין דְּבְזוֹי הוּא, לָכֵן אוֹכְלִין בְּכָל פַּעַם מְעַט מִן הַפַּת דְּנִרְאֶה כְּאִלּוּ בָּא לְלַפֵּת אֶת הַפַּת: (יח) **אַחַר כָּךְ אוֹכְלִין אוֹתוֹ.** דְּלַאֲחֵרִים הוּא נִמְאָס וְכַנַּ"ל: **ד** (יט) **מַמְשִׁיכִין יַיִן בְּצִנּוֹרוֹת.** שֶׁעוֹשִׂין מִשּׁוּם שִׁימְשָׁךְ שַׁלְוָתָן וְטוֹבָתָן. וּמֵיירֵי בְּצִנּוֹר (יט) שֶׁל עֵץ שֶׁאֵינוֹ נִמְאָס: (כ) **וְהוּא שֶׁיְּקַבְּלֶנּוּ.** דְּאִי לָאו הָכִי אֵיכָא מִשּׁוּם הָפְסֵד אֲכָלִין: (כא) **שֶׁנִּמְאָסִין.** וְאַף עַל פִּי שֶׁאֲגוֹזִין (יט) יֵשׁ לָהֶם קְלִפָּה וְאֵין הָאֹכֶל שֶׁבְּתוֹכָן נִמְאָס, מִכָּל מָקוֹם בֵּימוֹת הַגְּשָׁמִים שֶׁיֵּשׁ רֹפֶשׁ וְטִיט וּמִתְלַכְלְכִין שָׁם נִמְאָסִין לְהַגְבִּיהָן, וְאֵיכָא הָפְסֵד אֲכָלִין. יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁהַנְּהִיגוּ כְּהַיּוֹם לִזְרֹק צְמוּקִין לִפְנֵי הֶחָתָן בְּשַׁבָּת שֶׁלִּפְנֵי חֲתֻנָּתוֹ בְּשָׁעָה שֶׁקּוֹרִין אוֹתוֹ לְמִפְטִיר, וְלֹא יָפָה הֵם עוֹשִׂין, שָׁרְצִין הֵם וְנִמְאָסִין עַל יְדֵי זֶה כַּנַּ"ל: (כב) **לֹא גְּלוּסְקָאוֹת.** כַּנַּ"ל סָעִיף א': **ה** (כג) **בְּמָקוֹם נָקִי.** כְּדֵי שֶׁלֹּא יַלֵּךְ לְאִבּוּד: (כד) **וְגַם יְכַבְּדוּ וְכוּ'.** דְּאִי לָאו הָכִי (כ) אֵין תּוֹעֶלֶת מַה שֶּׁזָּרַק בְּמָקוֹם נָקִי:

א (א) **בּוֹלָעָן.** שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְפָלְטָן (ו) דְּמִימְאֲסֵי וּמִיפְסְדֵי, וְגַם לְסִלְקָם לְצַד אֶחָד מִלְּגָמְיוֹ וּלְבָרֵךְ כְּמוֹ בְּסָעִיף ב' בָּאֲכָלִין, אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת זֶה בְּמַשְׁקִין, (ב) שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר בְּעוֹד מַשְׁקִין בְּפִיו, הִלְכָךְ הַתִּירוּ לוֹ לְבָלְעָן. וְכָתַב בְּלְבוּשֵׁי שָׁרְד (ד"ה שו"ע ס"א) דְּאִם הִכְנִיס מְעַט בְּפִיו וְיָכוֹל לְבָרֵךְ עַל יְדֵי הַדְּחָק, (ג) יְבָרֵךְ: (ב) **וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם וְכוּ'.** יֵשׁ אוֹמְרִים דְּכָל זֶה דַּוְקָא כְּשֶׁאֵין לוֹ יוֹתֵר מַשְׁקִין לִשְׁתּוֹת וְהוּא דְּחוּק לַמַּשְׁקִין הַלָּלוּ, אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ יוֹתֵר, יִפְלֹט וְלֹא יַהֲנֶה בְּלֹא בְּרָכָה, וְכֵן רָאוּי לִנְהֹג [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) אֵלִיָּה רַבָּה (סק"א)]: (ג) **בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה.** הַטַּעַם, דְּמַאֲחַר שֶׁכְּבָר בָּלַע הַמַּשְׁקִין כְּבָר נִדְחָה מִמְּנוּי מִצְוַת בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה, אֲבָל בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה צָרִיךְ לְבָרֵךְ אִם הָיָה כְּשִׂעוּר, עַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן ר"י (ס"א): (ד) **וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּמְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם.** הֵיינוּ אַחַר שֶׁבָּלַע מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם הַבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה, וְלֹא דְּמֵי לְהָא דְּקַיְימָא לָן בְּסִימָן קס"ז סָעִיף ח' דְּאִם נִזְכַּר אַחַר שֶׁגָּמַר סְעוּדָתוֹ שֶׁלֹּא בֵּרַךְ אֵינוֹ מְבָרֵךְ, (ד) דְּשָׁאנֵי הָכָא דְּמַאֲחַר שֶׁנִּזְכַּר בְּעוֹדוֹ בְּפִיו הָיָה עָלָיו אִז חִיּוּב בְּרָכָה, וְדוֹמֶה זֶה קָצַת לְעוֹבֵר לַעֲשִׂיָּתָן, אֶלָּא שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְבָרֵךְ, לָכֵן לֹא נִפְטַר מִן הַבְּרָכָה: (ה) וְכֵן נִרְאֶה עִקָּר. וְדַעַת (ה) רֹב הַפּוֹסְקִים כְּדֵעָה רִאשׁוֹנָה שֶׁאֵינוֹ מְבָרֵךְ רַק בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יב) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א): (יג) **הֵיינוּ לְלִשּׁוֹן שֶׁנִּתְרַשֵּׁי"ר שָׁם** (ד"ה אין מאכילין). **וְלִי נִרְאֶה דְּאַפְלוּ לְלִישָׁנָא קַמָּא שָׁרֵי בִּכְהָאי גַּוְנָא.** וְעַיֵּן בְּמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק"ב) **שֶׁמְּצַדֵּד לְהַלָּכָה בְּעִקַּר הַדִּין כְּהָאלִיָּה רַבָּה** (סק"א): **ב** (יד) בַּ"ח (ס"ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב): **ג** (טו) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש אא"כ): **ד** (יח) רַשׁ"י (ברכות נ: ד"ה ממשיכין) וּלְבוּשׁ, וְעַיֵּן בְּבַ"ח (ס"ה): (יט) שִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת (שם ד"ה ממשיכין), **וְרוּצָה לוֹמַר שֶׁלֹּא עַל גַּבֵּי קַרְקַע,** עַיֵּן שָׁם: (יט) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ואהא דתניא) **בְּשֵׁם** תּוֹסְפוֹת (שם ד"ה ולא). **וְעַיֵּן בְּמַסֶּכֶת שְׁמָחוֹת פֶּרֶק ח' דְּמַשְׁמַע דְּאָגוֹזִים בְּקִלְפָּתָן שָׁרֵי אַף בֵּימוֹת הַגְּשָׁמִים,** [עַיֵּן בְּנִחְלַת יַעֲקֹב (ד"ה בתוך חורק)], **וְכֵן מוֹכֵחַ בְּגִרְסַת הַגְּרַ"א שָׁם** (אות י), **וּלְדִידְהוּ מַיְירֵי הַבְּרִירְתָא בְּאָגוֹזִים קְלוּפִים:** **ה** (כ) **עַיֵּן בְּבֵית**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah